

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદની ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

સ્પે. સીવિલ એપ્લીકેશન નં.૧૧૪૫૩ ઓફ ૨૦૦૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એમ. ઠાકર સહી/-

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
૨	પત્રકારને રીફર કરવામાં આવશે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની ખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના

=====

શ્રીમતી પ્રતિભા સી. ચૌધરી..... અરજદાર (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને પ..... પ્રતિવાદીઓ

=====

ઉપસ્થીતિ:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ તરફે સુશ્રી હર્ષલ એન. પંડ્યા, વકીલ

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ તરફે શ્રી વી. આર. જાની, એજીપી,

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૪ તરફે શ્રી રિતુરાજ એમ. મીના, વકીલ

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧-૬ તરફે રૂલ સર્વ

=====

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે.એમ. ઠાકર

તારીખ:૧૪/૦૮/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

અરજદારના વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી પંડ્યાને સાંભળ્યા, શ્રીમતી ડી.એ.ઠાકર,
વિદ્વાન વકીલ, શ્રી મીના માટે, પ્રતિવાદી નંબર ૪ માટે વિદ્વાન વકીલ, અને શ્રી
જાની, પ્રતિવાદી માટે વિદ્વાન એજીપી-રાજ્ય.

૨. વર્તમાન અરજીમાં, અરજદારે અન્ય બાબતોની સાથે વિનંતી કરી છે કે:

“૮(એ) અરજદારને કૌટુંબિક પેન્શન, ગ્રેયુઇટી અને વીમાની રકમ

મંજૂર ન કરવાના પ્રતિવાદી અધિકારીઓના નિર્ણયને રદ કરો અને રદ કરો, અને વધુમાં જાહેર કરો કે અરજદાર કૌટુંબિક પેન્શન, ગ્રેયુઇટી અને વીમાની રકમ મેળવવા માટે હકદાર છે, અને

(બી) પ્રતિવાદી અધિકારીઓને ૧૧.૩.૨૦૦૩ ની અસરથી અરજદારને કૌટુંબિક પેન્શન મંજૂર કરવા અને ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપે છે, અને

(સી) પ્રતિવાદી અધિકારીઓને અરજદારને મૃત્યુ ઉપદાનની રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપે છે, અને

(ડી) પ્રતિવાદી અધિકારીઓને રૂ. ૪,૦૦,૦૦૦ (માત્ર ચાર લાખ રૂપિયા), રાજ્ય સરકારની જૂથ વીમા યોજના હેઠળ અરજદારને વીમા રક્ષણ, જેમાં અરજદારનો પતિ સભ્ય હતો, અને

(ઈ) પ્રતિવાદી સત્તાવાળાઓને ઉપરોક્ત બાકી નીકળતી રકમની વિલંબિત ચુકવણી માટે અરજદારને વ્યાજ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપે છે, જે દરથી માનનીય અદાલત કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં ન્યાયી અને યોગ્ય ગણી શકે છે, અને

૩. શરૂઆતમાં, એ સ્પષ્ટ કરવું જરૂરી અને યોગ્ય છે કે જ્યાં સુધી અવેતન પ્રોવિડન્ટ ફંડ માટેના દાવા અને રજા રોકડકરણના લાભની વાત છે, ત્યાં સુધી અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવે છે કે અરજદારને ઉપરોક્ત અંતિમ લાભો ચૂકવવામાં આવ્યા છે અને તેથી, પ્રોવિડન્ટ ફંડ અને રજા રોકડકરણના સંદર્ભમાં કોઈ વિવાદ ટકી શકતો નથી. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા એ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે અનિવાર્યપણે જે દાવા માટે અરજી ટકી રહે છે અને સેવામાં દબાવવામાં આવે છે તે કૌટુંબિક પેન્શન, ગ્રેયુઈટી અને જૂથ વીમાનો દાવો છે.

૪. આ તબક્કે, એ પણ નોંધવું જરૂરી છે કે અરજદારના વિદ્વાન વકીલે સ્પષ્ટતા કરી છે કે અરજદાર જે પ્રતિવાદી નંબર ૪ સાથે સેવામાં રહેલા મૃત કર્મચારીની વિધવા છે, તેણે તેના પતિના મૃત્યુ પછી પુનર્લગ્ન કર્યા નથી, જો કે, તે તેના પિતા (જે નિવૃત્ત સરકારી કર્મચારી છે) સાથે રહે છે અને મૃત કર્મચારી સાથેના લગ્નથી તેને એક સંતાન છે.

૫. જ્યાં સુધી વાસ્તવિક પૃષ્ઠભૂમિની વાત છે, અરજદારે દલીલ કરી છે અને કહ્યું છે કે:

“ ૩.૧ અરજદાર આદરપૂર્વક જણાવે છે કે, અરજદાર ડૉ. ચંદ્રશેખર પ્રકાશ ચૌધરીની વિધવા છે, જેઓ ૧.૮.૧૯૯૬ થી ૧૦.૩.૨૦૦૩

સુધીના સમયગાળા માટે ગુજરાત સરકારના આરોગ્ય વિભાગમાં તબીબી અધિકારી વર્ગ II તરીકે સેવામાં હતા.તે આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદારનો પતિ એમ.બી.બી.એસ. ની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતો હતો. તે આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેમની સમગ્ર સેવા દરમિયાન, અરજદારનો પતિ ભાવનગર જિલ્લા પંચાયતના વહીવટી નિયંત્રણ હેઠળના પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રોમાં રહ્યો હતો.અરજદાર વધુમાં આદરપૂર્વક જણાવે છે કે અરજદારના પતિનું ૧૦.૩.૨૦૦૩ પર અકસ્માતમાં મૃત્યુ થયું હતું.વધુમાં આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદારના પતિની જન્મ તારીખ ૧.૧.૧૯૬૭ હતી.અરજદાર આદરપૂર્વક જણાવે છે કે અરજદારના પતિની પ્રારંભિક નિમણૂક Rs.૨૨૦૦ ૪૦૦૦ ના પગાર ધોરણમાં હતી, જો કે ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (પગારમાં સુધારો) નિયમો, ૧૯૯૮ હેઠળ, ઉપરોક્ત પગાર ધોરણને સુધારીને રૂ. ૮૦૦૦ ~ ૨૭૫ ~ ૧૩૫૦૦ તા. ૧.૧.૧૯૯૬ ની અસરથી, અને આમ.તેઓ તેમની નિમણૂકની પ્રારંભિક તારીખ એટલે કે ૧.૮.૧૯૯૬ થી Rs.૮૦૦૦૨૭S ૧૩૫૦૦ ના પગાર ધોરણમાં હતા.તે આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે વાર્ષિક વૃદ્ધિને ધ્યાનમાં રાખીને રૂ. ૨૭૫, મૃત્યુ સમયે એટલે કે ૧૦.૩.૨૦૦૩ પર, તેમનો મૂળ પગાર રૂ. ૯૬૫૦.અરજદાર આદરપૂર્વક જણાવે છે કે, અરજદારના પતિની સેવા ૧.૮.૧૯૯૬ થી ૧૦.૩.૨૦૦૩ સુધી સરકાર દ્વારા ગુજરાત જાહેર સેવા

આયોગ સાથે પરામર્શ કરીને ૧૪.૫.૨૦૦૪ ના આદેશ દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવી છે.ઉપરોક્ત આદેશની તારીખ ૧૪.૫.૨૦૦૪ ની એક નકલ અહીં જોડવામાં આવી છે અને આ અરજીના જોડાણ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે.તે વધુ આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે આરોગ્ય કમિશનર દ્વારા તારીખ ૩૧.૫.૨૦૦૪ દ્વારા પસાર કરાયેલ પરિણામી આદેશ અહીં જોડવામાં આવ્યો છે અને આ અરજીના જોડાણ તરીકે ચિહ્નિત થયેલ છે.વધુમાં આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદારના પતિના મૃત્યુ સમયે, તેમની પાસેથી કોઈ બાકી રકમ બાકી નહોતી કે તેમની સામે કોઈ વિભાગીય તપાસ બાકી હતી.

૩.૨ અરજદાર આદરપૂર્વક જણાવે છે કે અરજદારની જન્મ તારીખ ૫.૧૨.૧૯૭૨ છે.તે આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર પાસે એમ. એ. ની શૈક્ષણિક લાયકાત છે. (સમાજશાસ્ત્ર), પટના યુનિવર્સિટીમાંથી.તે આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર વર્ષ ૧૯૯૬માં ઉપરોક્ત પરીક્ષામાં પ્રથમ વર્ગમાં હતો.અરજદાર આદરપૂર્વક જણાવે છે કે, અરજદારના લગ્ન વર્ષ ૧૯૯૭માં ડૉ. ચંદ્રશેખર પ્રકાશ ચૌધરી સાથે થયા હતા.વધુમાં આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદારના પુત્રની જન્મ તારીખ ૯.૭.૧૯૯૮ છે.

૩.૩ અરજદાર આદરપૂર્વક જણાવે છે કે, અરજદારના પતિના મૃત્યુ પછી, અરજદાર થોડા મહિનાઓ માટે સાસરિયાઓ સાથે રોકાયો હતો પરંતુ ત્યારબાદ એવી પરિસ્થિતિ સર્જાઈ હતી કે જેમાં, અરજદાર માટે ત્યાં રહેવાનું શક્ય ન હતું અને આ સંજોગોમાં, અરજદાર તેના પિતા સાથે રહે છે, જે નિવૃત્ત સરકારી કર્મચારી છે.વધુમાં આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે હાલમાં અરજદારના પિતાની ઉંમર ૭૦ વર્ષ છે.વધુમાં આદરપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદારની માતા લગભગ ૧૨ વર્ષ પહેલાં મૃત્યુ પામી છે.”

૬. સંબંધિત તથ્યો વિવાદમાં નથી.હકીકત એ છે કે, (એ) અરજદારના પતિ પ્રતિવાદી નંબર ૪ સાથે વર્ગ II ના તબીબી અધિકારી તરીકે કાર્યરત હતા તે વિવાદમાં નથી; (બી) અરજદારના પતિએ પ્રતિવાદી નંબર ૪ સાથે ૧.૮.૧૯૯૬ થી ૧૦.૩.૨૦૦૩ એટલે કે લગભગ ૭ વર્ષ સુધી તબીબી અધિકારી વર્ગ II તરીકે સેવા આપી હતી, તે પણ વિવાદમાં નથી.

૬.૧ તે પણ વિવાદમાં નથી કે તેમની સેવાના સમગ્ર કાર્યકાળ દરમિયાન, અરજદારના પતિ રોકાયેલા હતા અને તેમની નિમણૂકને કામચલાઉ ધોરણે સેવા માનવામાં આવતી હતી.

ક.૨ તે પછા વિવાદમાં નથી કે ૧૯૯૭ થી તેમના મૃત્યુની તારીખ સુધી, જૂથ વીમા (હવે સરકાર દ્વારા એપ્રિલ ૧૯૮૨ થી શરૂ કરાયેલ જૂથ વીમા યોજના) માટેની રકમ નિયમિતપણે મૃત કર્મચારીના પગારમાંથી કાપવામાં આવતી હતી.તે પછા વિવાદમાં નથી કે ઉપરોક્ત જૂથ વીમા યોજના, ૧૯૮૧ (જે ૧.૪.૧૯૮૨ થી અમલમાં આવી હતી) પંચાયત અને પંચાયતના કર્મચારીઓને લાગુ પડતી હતી.

ક.૩ તેના પતિના દુઃખદ અવસાન પછી, અરજદારે કૌટુંબિક પેન્શન, ગ્રેયુટી, વીમો, રજા રોકડકરણ, પ્રોવિડન્ટ ફંડ વગેરે માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો, જે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યો ન હતો.

ક.૪ તે પછા વિવાદમાં નથી કે ૧૪.૫.૨૦૦૪ ના આદેશ દ્વારા, સક્ષમ સત્તામંડળે મૃત કર્મચારીની એડહોક નિમણૂકને મંજૂરી/મંજૂરી આપી છે અને તેની સેવાને ૧.૮.૧૯૯૭ થી ૧૦.૩.૨૦૦૩ સુધી સતત સેવા તરીકે ગણવામાં આવે છે.

ક.૫ તે પછા વિવાદમાં નથી કે અરજદારના પતિનું પ્રતિવાદી નંબર ૨ સાથે સેવામાં હતા ત્યારે માર્ગ અકસ્માતમાં મૃત્યુ થયું હતું.

ક.ક તે પણ વિવાદમાં નથી કે જ્યારે અરજદારે કૌટુંબિક પેન્શન, ગ્રેયુઇટી અને વીમા માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો, ત્યારે પ્રતિવાદીઓએ તેના દાવાને આ આધાર પર નકારી કાઢ્યો હતો કે મૃતક કર્મચારી એડહોક ધોરણે રોકાયેલો હોવાથી, તે જૂથ વીમા યોજના અથવા કૌટુંબિક પેન્શન અથવા ગ્રેયુઇટી માટે પાત્ર નથી.

ક.ગ આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, અરજદારે ઉપરોક્ત દાવાઓ માટે હાલની અરજી બહાર પાડી છે.

ગ. પ્રતિવાદી Nos.૧ થી ૩ એ તારીખ ૧૭.૭.૨૦૦૬ નું સામાન્ય સોગંદનામું દાખલ કરીને અરજીનો વિરોધ કર્યો છે.કથિત પ્રતિવાદી નં.૧ થી ૩ એ દલીલ કરી છે અને જણાવ્યું છે કે:

“૩. અરજીના પેરા ૩ ના પેટા પેરા (૧) ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદાર દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે તેમ અરજદારના પતિની સેવાઓ ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ (જી. પી. એસ. સી.) સાથે પરામર્શ કરીને અધિકૃત નથી.પરંતુ અરજદારના પતિની નિમણૂક ૧.૮.૧૯૯૬ થી એક વર્ષ માટે એડહોક ધોરણે કરવામાં આવી હતી પરંતુ જ્યાં સુધી તેઓ ૧૦.૩.૨૦૦૩ પર મૃત્યુ પામ્યા ત્યાં સુધી સેવામાં ચાલુ રહ્યા હતા.આમ એડહોક નિમણૂકનો

સમયગાળો ૧.૮.૧૯૯૭ થી ૧૦.૩.૨૦૦૩ સુધી ૧૪.૫.૨૦૦૪
(અરજી માટે આર્મેક્સર) ના આદેશ હેઠળ એડહોક સેવા તરીકે
લંબાવવામાં આવ્યો હતો.

૪. ઉપરોક્ત પેરા ૩ ના પેટા પેરા (૨) અને (૩) ના સંદર્ભમાં, હું કોઈ
ટિપ્પણી આપતો નથી.

૫. અરજીના પેરા ૪ ના પેટા પેરા (૧), (૨) અને (૩) ના સંદર્ભમાં,
હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, અરજદારના પતિ
દ્વારા આપવામાં આવતી સેવાઓ કામચલાઉ હતી અને તેથી તે
પેન્શનપાત્ર નહોતી.આમ અરજદારને કોઈ પેન્શનરી લાભ ઉપલબ્ધ
નહોતો.

૬. પેરા ૪ ના પેટા પેરા (૪) ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં
આવે છે કે જે ડોક્ટરોના કેસ આ ફકરામાં અરજદાર દ્વારા સંદર્ભિત
કરવામાં આવ્યા છે, તેમની શરૂઆતમાં એડહોક ધોરણે નિમણૂક
કરવામાં આવી હતી અને બાદમાં તેમની પસંદગી જી. પી. એસ. સી.
દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને તેથી, તેમની એડહોક સેવાઓ
પેન્શનના હેતુ માટે જી. પી. એસ. સી. દ્વારા મંજૂર કરાયેલી તેમની
નિયમિત સેવાઓ સાથે જોડવામાં આવી હતી.પરંતુ, તાત્કાલિક

કિસ્સામાં, તેના મૃત પતિ.અરજદારની જી. પી. એસ. સી. દ્વારા ક્યારેય પસંદગી કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી, તેમની કામચલાઉ સેવાઓને પેન્શનપાત્ર સેવા તરીકે ગણી શકાય નહીં.

૭. ઉપરોક્ત પેરા ૪ ના પેટા પેરા (૫) ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારના પતિ દ્વારા આપવામાં આવતી સેવાઓ એ. ડી. એચ. પી. સી. અને બિન-પેન્શનપાત્ર હોવાથી, તેણીને કોઈ ગ્રેયુટી ચૂકવવાપાત્ર નહોતી.

૮. અરજીના પેરા ૫ ના પેટા પેરા (૧) ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારના પતિની સેવાઓ એડહોક હોવાથી, તે માત્ર બચત ભંડોળમાં જમા કરાયેલી રકમ માટે હકદાર હતી, વીમા રકમ માટે નહીં.

૯. ઉપરોક્ત પેરા ૫ ના પેટા પેરા (૨) ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારના પતિની સેવાઓ કામચલાઉ અને બિન-પેન્શનપાત્ર હોવાથી, તેણીને કોઈ પેન્શનરી લાભ ચૂકવવાપાત્ર નથી.

૧૦. ઉપરોક્ત પેરા ૫ ના પેટા પેરા (૩) ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત

કરવામાં આવી છે કે "અરજદારના પતિની સેવાઓ પેન્શનપાત્ર ન હોવાથી, પેન્શનરી લાભોની રકમની ચુકવણીનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી."

૭.૧ પ્રતિવાદી નંબર ૪ પંચાયતે પણ તેમના એફિડેવિટ તારીખ ૧૦.૮.૨૦૦૬ સાથે અરજીનો વિરોધ કર્યો છે, જેમાં એવું દર્શાવવામાં આવ્યું છે અને જણાવ્યું છે કે:

"૪. હું જણાવું છું કે મૃતકની નિમણૂક કામચલાઉ ધોરણે કરવામાં આવી હતી અને મૃતક ભાવનગરના પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રમાં ૧/૮/૯૬ પર ફરજ પર જોડાયો હતો.હું જણાવું છું કે મૃતકની મુદત ૩૧/૭/૯૭ સુધી હતી.જો કે તેને ફરીથી ૧/૮/૯૭ થી ૧૦/૩/૨૦૦૩ (એટલે કે તેની મુદત પૂરી થવાની તારીખ સુધી) સુધી લંબાવવામાં આવી હતી.હું જણાવું છું કે ઠરાવ નંબર ૧૦૮૧૩૧જે તારીખ ૧૦/૧૧/૧૯૮૧ (ફરો ૩) મુજબ સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે કામચલાઉ/કામચલાઉ કર્મચારી મૃતકની પત્ની દ્વારા અરજીમાં દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે લાભ મેળવવા માટે હકદાર નથી.આ જવાબ સાથે જોડાયેલ અને પરિશિષ્ટ "એ" તરીકે ચિહ્નિત થયેલ ગુજરાત સરકાર દ્વારા તારીખ ૧૦/૧૧/૧૯૮૧ પર પસાર

કરાયેલા ઠરાવની નકલ છે.

૫. હું જણાવું છું કે મૃતક કામચલાઉ ધોરણે હતો અને તેની આવકમાંથી વીમા પ્રીમિયમની રકમ કાપવાની જરૂર નહોતી.હું જણાવું છું કે ૧/૮/૯૬ થી ૩૧/૩/૯૭ સુધી વીમા માટે પ્રીમિયમની કોઈ રકમ મૃતકની આવકમાંથી કાપવામાં આવી ન હતી.જો કે ૧/૪/૯૭ થી ૩૧/૩/૨૦૦૩ સુધીની રકમ હિસાબની ભૂલને કારણે મૃતકની આવકમાંથી કાપવામાં આવી હતી.હું જણાવું છું કે, ૨૯/૩/૨૦૦૪ ના પત્ર દ્વારા મુખ્ય વ્યક્તિગત અધિકારી (તબીબી) એ જિલ્લા પંચાયતને જાણ કરી હતી કે મૃતકની આવકમાંથી કાપવામાં આવેલી રકમ ખોટી છે અને તે મૃતકના વારસદારોને પરત કરવામાં આવશે.૨૯/૩/૨૦૦૪ તારીખના મુખ્ય વ્યક્તિગત અધિકારી દ્વારા જિલ્લા પંચાયતને મોકલવામાં આવેલ પત્ર આ અરજી સાથે જોડવામાં આવ્યો છે અને એનેક્સર "બી" તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવ્યો છે.હું આગળ જણાવું છું કે ગુજરાત સિવિલ સર્વિસ (પેન્શન) નિયમો ૨૦૦૨ના નિયમ નંબર ૨૫ મુજબ કામચલાઉ સેવાઓને લાયકાત ધરાવતી સેવા તરીકે ગણી શકાય નહીં અને તેથી પેન્શન/પ્રોવિડન્ટ ફંડ અને અન્ય સુવિધાઓ મૃતકને આપી શકાતી નથી.

૬. હું કહું છું કે, વીમા યોજના માટે પાત્ર બનવા માટે, નિયમો અનુસાર

ફોર્મ નંબર ૧ અને ૨ કર્મચારી દ્વારા ભરવું જરૂરી છે અને વિભાગીય વડાની સહી લેવી જરૂરી છે. જોકે મૃતકના કિસ્સામાં વિભાગીય વડાની આવી કોઈ સહી લેવામાં આવી નથી. હું વધુમાં જણાવું છું કે અરજદારો પ્રતિવાદી અધિકારીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલનો અનુચિત લાભ લેવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. હું જણાવું છું કે ઉપરોક્ત ભૂલ સુધારવામાં આવી છે અને પ્રતિવાદી સત્તામંડળે કોઈપણ કામચલાઉ કર્મચારીઓ પાસેથી વીમા પ્રિમીયમ કાપવાનું બંધ કરી દીધું છે. હું જણાવું છું કે આ માનનીય ઉચ્ચ ન્યાયાલય અને ભારતની માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્ણયોના સંદર્ભમાં આપેલા ચુકાદા મુજબ, જ્યારે કાયદાની રચના પ્રામાણિક ભૂલ હેઠળ કરવામાં આવી હોય ત્યારે રાજ્ય સત્તાવાળાઓ સામે પ્રોમિસરી એસ્ટોપલનો નિયમ ન રાખી શકાય.”

૮. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે તેના પતિએ પ્રતિવાદી નંબર ૪ સાથે આરોગ્ય વિભાગમાં તબીબી અધિકારી વર્ગ II સાથે સેવા આપી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વાસ્તવમાં, મૃત કર્મચારીની નિમણૂક સરકાર દ્વારા આરોગ્ય વિભાગમાં કરવામાં આવી હતી અને તેમની પોસ્ટિંગ જાહેર આરોગ્ય કેન્દ્રમાં હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે મૃત કર્મચારીએ પ્રતિવાદી સાથે ૭ વર્ષ સુધી ૩ સુધી સેવા આપી હતી અને તેમની સેવાની મુદત દરમિયાન, જૂથ વીમા યોજનાના નિયમો અનુસાર યોગ્ય રકમની કપાત નિયમિતપણે તેમના માસિક પગારમાંથી કાપવામાં આવતી હતી અને આ કપાત તેમના મૃત્યુ સુધી

ચાલુ રહી હતી.તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે જૂથ વીમા માટે તેના પતિના પગારમાંથી નિયમિતપણે રકમ કાપવામાં આવતી હોવા છતાં, પ્રતિવાદીઓએ યોજના અનુસાર ચૂકવવાપાત્ર રકમ ચૂકવવાનો ઇનકાર માત્ર એ આધાર પર કર્યો હતો કે કામચલાઉ કર્મચારી યોજનામાં જોડાવા અને/અથવા યોજના હેઠળ સભ્ય બનવા માટે પાત્ર નથી.તેણીએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે ઉપરોક્ત આધાર પર, એટલે કે તેના પતિને એડહોક ધોરણે નોકરી આપવામાં આવી હતી, કૌટુંબિક પેન્શન અને ગ્રેયુઇટીના દાવાને પણ નકારી કાઢવામાં આવે છે.અરજદારના વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, પ્રતિવાદીઓનો નિર્ણય ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી છે અને જુસીએસઆર (પેન્શન) નિયમો તેમજ યોજના હેઠળની જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ છે.

૮.૧ તેણીની રજૂઆતને ટેકો આપવા માટે, અરજદારના વિદ્વાન વકીલે જુસીએસઆર (પેન્શન) નિયમોના નિયમ ૮૦ અને ૮૧ (૧) (એ) પર આધાર રાખ્યો હતો.

૯. વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી જાની અને પ્રતિવાદી નંબર ૪ માટે વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી ઠાકરે સામાન્ય રજૂઆતો કરી હતી.અનિવાર્યપણે, બંનેએ સોગંદનામામાંથી દલીલો અને રજૂઆતોનો પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો.અરજદારના કેસનો એકમાત્ર આધાર જેના પર વિરોધ કરવામાં આવે છે તે એ છે કે અરજદારના પતિએ કામચલાઉ કર્મચારી તરીકે સેવા આપી હતી અને કામચલાઉ કર્મચારીને જી. સી.

એસ. આર. (પેન્શન) નિયમો હેઠળ પેન્શન અથવા ગ્રેયુટી માટે અથવા જૂથ વીમા યોજના હેઠળ વીમાની રકમ માટે પાત્ર ગણી શકાય નહીં અને તેથી, અરજદારની ઉપરોક્ત દાવા માટેની માંગ વાજબી નથી અને પ્રતિવાદીઓ દ્વારા તેને સ્વીકારી શકાતી નથી.

૧૦. મેં હરીફ રજૂઆતો અને રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીને ધ્યાનમાં લીધી છે.

૧૧. ઉપર સૂચવ્યા મુજબ, સંબંધિત તથ્યો વિવાદમાં નથી.

૧૨. સગવડતા માટે, કૌટુંબિક પેન્શન માટેના અરજદારના દાવા સાથે પ્રથમ વ્યવહાર કરવો યોગ્ય રહેશે.

૧૨.૧ તે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા આપવામાં આવે છે અને અરજદાર દ્વારા તે વિવાદિત નથી કે મૃત કર્મચારીને સેવામાં નિયમિત કરી શકાયો ન હતો કારણ કે તેણે જી. પી. એસ. સી. પરીક્ષા પાસ કરી નહોતી.

૧૨.૨ જો કે, હકીકત એ છે કે તેમની સેવાના સમગ્ર કાર્યકાળ દરમિયાન, અરજદારના પતિ એડહોક કર્મચારી તરીકે ચાલુ રહ્યા હતા અને તેમની સેવાનો કુલ કાર્યકાળ ૭ વર્ષનો હતો એટલે કે પેન્શન/પારિવારિક પેન્શન માટે પાત્ર

બનવા માટે જરૂરી સેવાની લઘુત્તમ લંબાઈ કરતાં ઓછો હતો અને તેથી, કૌટુંબિક પેન્શન માટેના દાવાને નકારી કાઢવાના પ્રતિવાદીઓના નિર્ણયને દોષિત ઠેરવી શકાય નહીં.

૧૩. જ્યાં સુધી પેન્શન અને ગ્રેયુઇટીની ચુકવણી ન કરવાના સંબંધમાં અરજદારની ફરિયાદની વાત છે, ત્યાં સુધી વધુ મહત્વપૂર્ણ પાસું એ છે કે વિદ્વાન એ. જી. પી. એ ૨૦૧૦ના લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં.૧૬૬૬ માં ૭.૯.૨૦૧૦ ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં માનનીય ડિવિઝન બેન્ચે પેન્શન અને ગ્રેયુઇટી માટેના દાવા સંબંધિત મુદ્દા પર વિચારણા કરી હતી, જે કર્મચારી એડહોક ધોરણે રોકાયેલા હતા અને એડહોક ધોરણે પ્રતિવાદી રાજ્ય સાથે કામ કરતા હતા.આ કેસમાં, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પેન્શન અને ગ્રેયુઇટીના લાભનો દાવો કરતી અરજીને નકારી કાઢી હતી.લર્નડ સિંગલ જજે એ આધાર પર અરજીને નકારી કાઢી હતી કે જે કર્મચારી રોકાયેલા હતા અને જેઓ એડહોક ધોરણે કામ કરતા હતા તેમને લાભ સ્વીકાર્ય નથી.વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ઉપરોક્ત નિર્ણય સામે, સંબંધિત કર્મચારીએ ૨૦૧૦ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં.૧૬૬૬ પસંદ કરી હતી.ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં, માનનીય ખંડપીઠે ઉપરોક્ત નિર્ણયના ફક્ત નંબર ૨માં તથ્યાત્મક પૃષ્ઠભૂમિનો સારાંશ આપ્યો હતો, જે આ રીતે વાંચે છે:

“કેસની સંક્ષિપ્ત હકીકતો એ છે કે અપીલકર્તાની તબીબી અધિકારી,

વર્ગ II તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, જે કામચલાઉ ધોરણે ૧૮.૧૦.૧૯૭૬ ના આદેશ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.તેઓ સેવાઓમાં જોડાયા અને ૩૧.૫.૨૦૦૭ પર નિવૃત્તિની ઉંમર સુધી પહોંચ્યા ત્યાં સુધી સેવામાં ચાલુ રહ્યા.૧.૪.૧૯૭૭ ના આદેશ દ્વારા તેમને વાસ્તડીથી મંગરોલ સરકારી હોસ્પિટલમાં ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યા હતા.તેમની સેવાઓ એ આધાર પર ૨૭.૪.૧૯૭૭ ના આદેશ દ્વારા સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી કે કામચલાઉ સમયગાળો પૂરો થઈ ગયો હતો.ફરીથી અપીલકર્તાની મંગરોલ સરકારી હોસ્પિટલમાં કામચલાઉ ધોરણે ૧૮.૫.૧૯૭૭ પર નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.તેને ફરીથી તે જ જમીન પર સમાપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો.તેમને ફરીથી મંગરોલ ખાતે ૩.૧૧.૧૯૭૭ પર નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.ત્યારથી તેઓ નિયમિત પગાર પર સેવામાં ચાલુ રહ્યા.તેમને એફિશિયન્સી બાર પાર કરવાની મ જૂરી આપવામાં આવી હતી. જોકે, હકીકત એ છે કે તેમની નિમણૂક કામચલાઉ ધોરણે કરવામાં આવી હતી.નિમણૂકની જરૂરી પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી તેમની નિમણૂક કરવામાં આવી ન હતી.નિમણૂક આદેશની શરતો સૂચવે છે કે નિમણૂક અપીલકર્તાને મૂળ નિમણૂક માટે હકદાર બનાવશે નહીં.તેણે ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગને અરજી કરવી જોઈએ અને જ્યારે પણ આયોગ દ્વારા પદોની જાહેરાત કરવામાં આવે ત્યારે અન્ય ઉમેદવારોની સાથે તેની તક લેવી જોઈએ અને જો તે અરજી કરવામાં નિષ્ફળ જાય અથવા

ઈન્ટરવ્યૂ માટે હાજર રહેવામાં નિષ્ફળ જાય અને જો તેની પસંદગી આયોગ દ્વારા કરવામાં ન આવે તો તેની સેવાઓ તાત્કાલિક સમાપ્ત કરવા માટે જવાબદાર રહેશે.”

૧૩.૧ અરજદાર-અપીલકર્તા દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ જે રાહત માટે વિનંતી કરવામાં આવી હતી તેનો સારાંશ માનનીય ડિવિઝન બેન્ચે નિર્ણયના ફક્ત નંબર ૪ માં આપ્યો છે, જે આ રીતે વાંચે છે:

“અપીલકર્તાને કાયમી/નિયમિત કર્મચારી તરીકે ધ્યાનમાં ન લેવા અને પછી નિવૃત્તિ લાભો, એટલે કે પેન્શન, ગ્રેયુઇટી વગેરેને મુક્ત કરવા માટે આદેશ માંગવાની પ્રતિવાદીઓની કાર્યવાહીને રદ કરવા માટે પ્રાર્થના છે.”

૧૩.૨ અરજીમાં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના નિર્ણયને ધ્યાનમાં લીધા પછી, માનનીય ખંડપીઠે અવલોકન કર્યું અને ચુકાદો આપ્યો કે:

“વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા લર્નડ સિંગલ જજે આ અરજીને એ આધાર પર ફગાવી દીધી કે અરજદારની પસંદગી ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા કરવામાં આવી ન હતી.તેઓ નિયમિતપણે નિયુક્ત સરકારી કર્મચારી નહોતા.તેથી, તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવાના વર્ષોની સંખ્યાને ધ્યાનમાં લીધા વિના તેમને પેન્શનરી લાભો

સ્વીકાર્ય નથી.અરજદારને માત્ર તેની સેવાની લંબાઈના આધારે નિયમિત રીતે નિયુક્ત સરકારી કર્મચારી તરીકે ગણી શકાય નહીં.તેથી, સત્તાવાળાઓ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત ન્યાયી અને યોગ્ય છે.તેનાથી નારાજ થઈને, હાલની અપીલને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવે છે.

વિદ્વાન વકીલ શ્રી મજમુદાર રજૂ કરે છે કે અરજદાર એક વખત પરીક્ષામાં હાજર થયો હતો પરંતુ તે નિષ્ફળ ગયો હતો અને જ્યારે જી. પી. એસ. સી. એ બીજા પ્રસંગે પરીક્ષા યોજી હતી, ત્યારે અપીલકર્તાની ઉંમર પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો હતો.તેથી, અપીલકર્તા દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવાની લંબાઈને ધ્યાનમાં રાખીને, તેની સેવાઓને નિયમિત તરીકે ગણવી જોઈએ.

વિદ્વાન એ. જી. પી. સુશ્રી મનીષા લવકુમારે આ અપીલનો વિરોધ કર્યો છે.

હરીફની રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને, તે વિવાદમાં નથી કે અપીલકર્તા નિયમિત રીતે નિયુક્ત કર્મચારી ન હતો.તેમની નિમણૂક સંપૂર્ણપણે કામચલાઉ હતી જે તેમની જી. પી. એસ. સી. પરીક્ષા પાસ કરવાને આધિન હતી.અરજી દ્વારા, તેમણે નિવૃત્તિ લાભ મેળવવાના હેતુથી તેમની સેવાઓને નિયમિત કરવા માટે પ્રાર્થના કરી છે.તેમણે તેમની

વાસ્તવિક નિવૃત્તિ પછી આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો છે.જરૂરી પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા વિના અનિયમિત રીતે નિયુક્ત કર્મચારીને સેવાઓની લંબાઈને ધ્યાનમાં લીધા વિના કોઈ અધિકાર મળશે નહીં.પરીક્ષામાં અન્ય લોકો સાથે સ્પર્ધા કર્યા પછી નિમણૂક મેળવવામાં નિષ્ફળ રહેલા અપીલકર્તા દાવો કરી શકતા નથી કે તેમની કામચલાઉ નિમણૂકને નિયમિત તરીકે ગણવામાં આવશે, ખાસ કરીને અહીં ઉપર વર્ણવેલ નિમણૂકની શરતોને ધ્યાનમાં રાખીને.અમને અપીલમાં કોઈ યોગ્યતા મળતી નથી.

રિલાયન્સને નિયમ રૂપ પર મૂકવામાં આવ્યું હતું જે લાયકાત સેવાને વ્યાખ્યાયિત કરે છે અને એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તાની નોકરી ઉપરોક્ત નિયમોની કલમ ૧ માં સૂચિબદ્ધ નથી, તેથી તેને કાયમી કર્મચારી તરીકે ગણવો જોઈએ.આ દલીલને સ્વીકારવી શક્ય નથી કારણ કે કલમ ૧ ની સૂચિ માત્ર દૃષ્ટાંતરૂપ છે અને સંપૂર્ણ નથી.વધુમાં, તે એવી પરિસ્થિતિ સાથે વ્યવહાર કરે છે કે જ્યાં લાયકાત સેવા શબ્દમાં સમાવેશ એ કામચલાઉ અથવા કાયમી વિશેષિત અથવા સતત કોઈપણ ક્ષમતામાં નિયમિત સંસ્થા પર પ્રદાન કરાયેલ પ્રોબેશન પરની સેવા છે પરંતુ તેમાં કામચલાઉ અથવા અનિયમિત નિમણૂકનો સમાવેશ થતો નથી.શ્રી મજમુદાર દ્વારા આ જોગવાઈને આપવામાં આવેલ આ અર્થઘટનને કોઈ પણ કલ્પના દ્વારા

સ્વીકારી શકાય નહીં.

અપીલ નિષ્ફળ થવી જોઈએ અને ૨૯ થવી જોઈએ.”

૧૪. વર્તમાન કેસમાં પણ મૃતક કર્મચારીએ એડહોક ધોરણે ૭ વર્ષ સુધી કામ કર્યું હતું.તેમની નિમણૂક/નોકરી એડહોક ધોરણે કરવામાં આવી હતી અને તેમની સેવાના કાર્યકાળ દરમિયાન તેમણે એડહોક ધોરણે કામ કર્યું હતું.

૧૪.૧ અરજદાર દ્વારા એવો દાવો કરવામાં આવ્યો નથી કે કોઈ પણ સમયે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા મૃત કર્મચારીની સેવાને નિયમિત કરવામાં આવી હતી અને/અથવા પ્રતિવાદીઓ દ્વારા તેને નિયમિત રીતે લેવામાં આવ્યો હતો અને/અથવા કોઈપણ કાર્યવાહીમાં, અદાલતે પ્રતિવાદીઓને સેવાને નિયમિત કરવા અને તેની સાથે નિયમિત રીતે વર્તવાનો આદેશ આપ્યો હતો.

૧૪.૨ અરજદારના પતિએ ઓછામાં ઓછા ૧૦ વર્ષ સુધી કામ કર્યું ન હતું અને તેમણે તેમના મૃત્યુ પહેલાં માત્ર ૭ વર્ષ સેવા આપી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદારના પતિ, ઉપરોક્ત ચુકાદામાં અવલોકનને ધ્યાનમાં રાખીને, પેન્શન અથવા ગ્રેયુદ્ધી માટે પાત્ર રહેશે નહીં.પરિણામે, અરજદાર કૌટુંબિક પેન્શન/ગ્રેયુદ્ધી માટે પાત્ર રહેશે નહીં.

૧૪.૩ આ સંજોગોમાં, જ્યાં સુધી પેન્શન અને ગ્રેયુદ્ધી માટે અરજદારના

દાવાની વાત છે, આ અદાલત ૨૦૧૦ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં.૧૬૬૬ માં માનનીય ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણયથી બંધાયેલી છે.આ સંજોગોમાં, ઉપરોક્ત દાવાને સ્વીકારી શકાતો નથી અને મંજૂર કરી શકાતો નથી.

૧૫. હવે, જ્યાં સુધી જૂથ વીમા હેઠળ ઉપલબ્ધ રકમ માટે અરજદારના દાવાની વાત છે, તે નોંધવું સુસંગત છે કે અરજદારના પતિને જૂથ વીમા યોજનાનો સભ્ય માનવામાં આવતો હતો, કારણ કે તેમના સેવા કાર્યકાળ દરમિયાન, વીમા પ્રીમિયમ તરફની કપાત નિયમિતપણે તેમના પગારમાંથી કાપવામાં આવતી હતી અને વીમા યોજના માટે ચૂકવવામાં આવતી હતી.

૧૫.૧ જો કે, પ્રતિવાદીઓએ અરજદારને ઉપરોક્ત દાવો/લાભને આ આધાર પર નકારી કાઢ્યો છે કે જૂથ વીમા યોજના, ૧૯૮૧ની શરતો અને નિયમો અનુસાર, કામચલાઉ કર્મચારીઓ આ યોજના હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યા ન હતા અને તેથી, ઉપરોક્ત લાભ માટે અરજદારના દાવાને ધ્યાનમાં લઈ શકાતો નથી.

૧૫.૨ પ્રતિવાદી Nos.૧ થી ૩ એ સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે અને ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે:

“૩. અરજીના પેરા ૩ ના પેટા પેરા (૧) ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારના પતિની સેવાઓ ગુજરાત જાહેર સેવા

આયોગ (જી. પી. એસ. સી.) સાથે પરામર્શ કરીને અધિકૃત ન હતી, જેમ કે અરજદારે દલીલ કરી હતી.પરંતુ અરજદારના પતિની નિમણૂક ૧.૮.૧૯૯૬ થી એક વર્ષ માટે કામચલાઉ ધોરણે કરવામાં આવી હતી પરંતુ જ્યાં સુધી તેઓ ૧૦.૩.૨૦૦૩ પર મૃત્યુ પામ્યા ત્યાં સુધી સેવામાં ચાલુ રહ્યા હતા.આમ ૧૪.૫.૨૦૦૪ (અરજી માટે આર્મેક્સર A) ના આદેશ હેઠળ ૧.૮.૧૯૯૭ થી ૧૦.૩.૨૦૦૩ સુધી કામચલાઉ નિમણૂકનો સમયગાળો કામચલાઉ સેવા તરીકે લંબાવવામાં આવ્યો હતો.

૬. પેરા ૪ ના પેટા પેરા (૪) ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જે ડોક્ટરોના કેસ આ ફકરામાં અરજદાર દ્વારા સંદર્ભિત કરવામાં આવ્યા છે, તેમની શરૂઆતમાં એડહોક ધોરણે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને બાદમાં તેમની પસંદગી જી. પી. એસ. સી. દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને તેથી, તેમની એડહોક સેવાઓ પેન્શનના હેતુ માટે જી. પી. એસ. સી. દ્વારા મંજૂર કરાયેલી તેમની નિયમિત સેવાઓ સાથે જોડવામાં આવી હતી.પરંતુ, તાત્કાલિક કિસ્સામાં, તેના મૃત પતિ.અરજદારની જી. પી. એસ. સી. દ્વારા ક્યારેય પસંદગી કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી, તેમની કામચલાઉ સેવાઓને પેન્શનપાત્ર સેવા તરીકે ગણી શકાય નહીં.

૮. અરજીના પેરા ૫ ના પેટા પેરા (૧) ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારના પતિની સેવાઓ એડહોક હોવાથી, તે માત્ર બચત ભંડોળમાં જમા કરાવેલી રકમ માટે હકદાર હતી, વીમા રકમ માટે નહીં.

૧૦. ઉપરોક્ત પેરા ૫ ના પેટા પેરા (૩) ના સંદર્ભમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે "અરજદારના પતિની સેવાઓ પેન્શનપાત્ર ન હોવાથી, પેન્શનરી લાભોની રકમની ચુકવણીનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી."

૧૫.૩ ઉપરોક્ત સોગંદનામા પરથી એ પણ બહાર આવે છે કે પ્રતિવાદીઓ વીમા રકમ માટે અરજદારના દાવાનો વિરોધ માત્ર એ આધાર પર કરી રહ્યા છે કે તેમના પતિની નિમણૂક એડહોક ધોરણે કરવામાં આવી હતી અને તેમણે તેમની સેવાના સમગ્ર કાર્યકાળ દરમિયાન એડહોક ધોરણે કામ કર્યું હતું.

૧૫.૪ પ્રતિવાદી નંબર જએ પણ સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે. જ્યાં સુધી વીમાની રકમ માટે અરજદારના દાવાની વાત છે, ત્યાં સુધી પ્રતિવાદી નંબર જએ પોતાના સોગંદનામામાં જણાવ્યું છે કે:

“જ. હું જણાવું છું કે મૃતકની નિમણૂક કામચલાઉ ધોરણે કરવામાં આવી હતી અને મૃતક ભાવનગરના પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રમાં ૧/૮/૯૬ પર ફરજ પર જોડાયો હતો.હું જણાવું છું કે મૃતકની મુદત ૩૧/૭/૯૭ સુધી હતી.જો કે તેને ફરીથી ૧/૮/૯૭ થી ૧૦/૩/૨૦૦૩ (એટલે કે તેની મુદત પૂરી થવાની તારીખ સુધી) સુધી લંબાવવામાં આવી હતી.હું જણાવું છું કે ઠરાવ નંબર ૧૦૮૧૩૧જે તારીખ ૧૦/૧૧/૧૯૮૧ (ફરો ૩) મુજબ સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે કામચલાઉ/કામચલાઉ કર્મચારી મૃતકની પત્ની દ્વારા અરજીમાં દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે લાભ મેળવવા માટે હકદાર નથી.આ જવાબ સાથે સંલગ્ન અને પરિશિષ્ટ "એ" તરીકે ચિહ્નિત થયેલ ગુજરાત સરકાર દ્વારા તારીખ ૧૦/૧૧/૧૯૮૧ પર પસાર કરાયેલા ઠરાવની નકલ છે.

પ. હું જણાવું છું કે મૃતક કામચલાઉ ધોરણે હતો અને તેની આવકમાંથી વીમા પ્રીમિયમની રકમ કાપવાની જરૂર નહોતી.હું જણાવું છું કે ૧/૮/૯૬ થી ૩૧/૩/૯૭ સુધી વીમા માટે પ્રીમિયમની કોઈ રકમ મૃતકની આવકમાંથી કાપવામાં આવી ન હતી.જો કે ૧/૪/૯૭ થી ૩૧/૩/૨૦૦૩ સુધીની રકમ હિસાબની ભૂલને કારણે મૃતકની આવકમાંથી કાપવામાં આવી હતી.હું જણાવું છું કે, ૨૯/૩/૨૦૦૪ ના પત્ર દ્વારા મુખ્ય વ્યક્તિગત અધિકારી (તબીબી) એ જિલ્લા

પંચાયતને જાણ કરી હતી કે મૃતકની આવકમાંથી કાપવામાં આવેલી રકમ ખોટી છે અને તે મૃતકના વારસદારોને પરત કરવામાં આવશે.૨૯/૩/૨૦૦૪ તારીખના મુખ્ય વ્યક્તિગત અધિકારી દ્વારા જિલ્લા પંચાયતને મોકલવામાં આવેલ પત્ર આ અરજી સાથે જોડવામાં આવ્યો છે અને એનેક્સર "બી" તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવ્યો છે.હું આગળ જણાવું છું કે ગુજરાત સિવિલ સર્વિસ (પેન્શન) નિયમો ૨૦૦૨ના નિયમ નંબર ૨૫ મુજબ કામચલાઉ સેવાઓને લાયકાત ધરાવતી સેવા તરીકે ગણી શકાય નહીં અને તેથી પેન્શન/પ્રોવિડન્ટ ફંડ અને અન્ય સુવિધાઓ મૃતકને આપી શકાતી નથી.

૬. હું કહું છું કે, વીમા યોજના માટે પાત્ર બનવા માટે, નિયમો અનુસાર ફોર્મ નંબર ૧ અને ૨ કર્મચારી દ્વારા ભરવું જરૂરી છે અને વિભાગીય વડાની સહી લેવી જરૂરી છે.જોકે મૃતકના કિસ્સામાં વિભાગીય વડાની આવી કોઈ સહી લેવામાં આવી નથી.હું વધુમાં જણાવું છું કે અરજદારો પ્રતિવાદી અધિકારીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલનો અનુચિત લાભ લેવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે.હું જણાવું છું કે ઉપરોક્ત ભૂલ સુધારવામાં આવી છે અને પ્રતિવાદી સત્તામંડળે કોઈપણ કામચલાઉ કર્મચારીઓ પાસેથી વીમા પ્રિમીયમ કાપવાનું બંધ કરી દીધું છે.હું જણાવું છું કે આ માનનીય ઉચ્ચ ન્યાયાલય અને ભારતની માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્ણયોના સંદર્ભમાં આપેલા ચુકાદા મુજબ, જ્યારે કાયદાની રચના

પ્રામાણિક ભૂલ હેઠળ કરવામાં આવી હોય ત્યારે રાજ્ય સત્તાવાળાઓ સામે પ્રોમિસરી એસ્ટોપલનો નિયમ ન રાખી શકાય.”

૧૫.૫ પ્રતિવાદી નંબર ૪ દ્વારા જવાબના સોગંદનામામાંથી, તે સ્પષ્ટ રીતે બહાર આવે છે કે અરજદાર દ્વારા દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે તેના પતિની સેવાની મુદત દરમિયાન, પ્રીમિયમ નિયમિતપણે કાપવામાં આવતું હતું તે નકારવામાં આવતું નથી.

૧૬. આમ, હકીકત એ છે કે ૧૯૯૭ થી ૧૦.૩.૨૦૦૩ જ્યારે અરજદારના પતિનું અવસાન થયું ત્યાં સુધી, વીમા પ્રિમીયમની રકમ નિયમિતપણે અરજદારના પતિના પગારમાંથી કાપવામાં આવતી હતી.

૧૬.૧ પ્રતિવાદીઓએ આ યોજના હેઠળની જોગવાઈ પર આધાર રાખ્યો છે, જે અન્ય બાબતોની સાથે, કામચલાઉ અને કામચલાઉ ધોરણે કામ કરતા કર્મચારીઓને આ યોજના હેઠળ આવરી લેવામાં આવશે નહીં.

૧૬.૨ જો કે, જ્યાં સુધી અરજદારની વાત છે, તેમના પતિને યોજનાના સભ્ય તરીકે લેવામાં આવ્યા હતા અને જ્યાં સુધી તેઓ ૧૦.૩.૨૦૦૩ પર મૃત્યુ પામ્યા ન હતા ત્યાં સુધી તેમના પગારમાંથી વીમાનું પ્રીમિયમ નિયમિત રીતે કાપવામાં આવતું હતું અને આ હકીકત પ્રતિવાદીઓની સામે તાકી રહે છે.

૧૬.૩ તે યોગ્ય છે કે કોઈ પણ સમયે, પ્રતિવાદી સત્તાવાળાઓએ મૃત કર્મચારીના પગારમાંથી વીમા પ્રીમિયમની કપાત બંધ કરી ન હતી.

૧૬.૪ તેવી જ રીતે કોઈ પણ સમયે મૃત કર્મચારી અથવા અરજદારને જાણ કરવામાં આવી ન હતી કે વીમા પ્રીમિયમ માટે જે રકમ કાપવામાં આવી હતી તે ભૂલને કારણે હતી.

૧૬.૫ અરજદારે દાવો કર્યો અને વીમાની રકમની માંગ કર્યા પછી જ પ્રતિવાદી સત્તાવાળાઓ એવી દલીલ સાથે બહાર આવ્યા કે વીમાની રકમ ચૂકવી શકાતી નથી કારણ કે તેમના પતિ કામચલાઉ કર્મચારી (૭ વર્ષ માટે) તરીકે કામ કરતા હતા.

૧૭. અરજદારના પતિ લાયકાત ધરાવતા ડૉક્ટર હતા અને તબીબી અધિકારી તરીકે રોકાયેલા હતા અને તેમણે ઓગસ્ટ ૧૯૯૬ થી ૯.૩.૨૦૦૩ એટલે કે જ્યાં સુધી તેઓ ૧૦.૩.૨૦૦૩ પર મૃત્યુ પામ્યા ત્યાં સુધી તબીબી અધિકારી તરીકે કામ કર્યું હતું તે હકીકત વિવાદમાં નથી.

૧૭.૧ ૧૯૯૭થી તેમના પગારમાંથી વીમા પ્રીમિયમમાં યોગદાન નિયમિત રીતે કાપવામાં આવતું હતું તે હકીકત પણ વિવાદમાં નથી.

૧૭.૨ ઉપર સૂચવ્યા મુજબ, હકીકત એ છે કે અરજદારના પતિની સેવાની સમગ્ર મુદત દરમિયાન, કર્મચારીને ક્યારેય જાણ કરવામાં આવી ન હતી કે તે વીમા યોજનાના સભ્ય બનવા/આવરી લેવા માટે પાત્ર નથી અને/અથવા વીમા પ્રીમિયમ માટે તેના પગારમાંથી કાપવામાં આવેલી રકમ ભૂલ હતી.

૧૭.૩ એટલું જ નહીં, પરંતુ કોઈપણ સમયે, પ્રતિવાદીઓએ અરજદારના પતિના પગારમાંથી વીમા પ્રીમિયમ માટેની રકમની કપાત ક્યારેય બંધ કરી ન હતી, જ્યાં સુધી તેમનું દુઃખદ અવસાન ન થાય.

૧૮. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદારના પતિના મૃત્યુ પછી અને જ્યારે અરજદારે વીમાની રકમ માટે દાવો કર્યો હતો, ત્યારે પ્રતિવાદીઓ વીમા યોજના હેઠળ જૂથ વીમાની રકમ માટેના દાવાને નકારી કાઢે તે વાજબી નથી.

૧૮.૧ મૃતક કર્મચારીની વિધવા તરીકે અરજદારને કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને કાયદેસરની અપેક્ષાઓ છે.

૧૮.૨ વધુમાં, એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે મૃતક કર્મચારીની સેવાની સમગ્ર મુદત દરમિયાન, વીમા પ્રીમિયમ તરફની કપાતને ભૂલ તરીકે ગણવામાં આવતી ન હતી અને તેને ક્યારેય બંધ કરવામાં આવી ન હતી, જ્યારે અરજદાર દાવો સાથે

આગળ આવે ત્યારે કર્મચારીના મૃત્યુ પછી પ્રતિવાદીઓ આ દલીલ ઉઠાવવાથી દૂર રહે છે.

૧૮.૩ જૂથ વીમા યોજના, ૧૯૮૧ એ પ્રતિવાદીઓ અને કર્મચારીઓ વચ્ચેના કરારની પ્રકૃતિ છે.તેમની કાર્યવાહી અને વર્તન દ્વારા એટલે કે અરજદારના પતિના પગારમાંથી વીમા પ્રિમીયમની રકમ બાદ કરીને, પ્રતિવાદી સત્તાવાળાઓએ અરજદારના પતિને યોજનાના સભ્ય તરીકે ગણવામાં આવે છે.

૧૯. અરજદારને જૂથ વીમાની રકમ ચૂકવવાનો ઇનકાર કરવાનો સરકારનો વિવાદિત નિર્ણય નીચેના દ્રષ્ટિકોણથી ધ્યાનમાં લેવાને પાત્ર છે.

((i) આ યોજના કરાર/બંધનકર્તા કરાર છે;

((૨) આ યોજના અટકાવ સાથે વચનની રચના કરે છે; અને

((૩) કાયદેસર અપેક્ષાઓ; અને

((iv) વિલંબ/વિલંબ અને સંમતિ, અને તે આધાર પર કે

(v) કરારમાં પક્ષકાર રહેલા વ્યક્તિના મૃત્યુ પછી ભૂલની અરજીને મંજૂરી આપી શકાતી નથી.

૧૯.૧ જૂથ વીમા યોજના એ વૈધાનિક યોજના નથી.આ યોજના કોઈપણ વૈધાનિક જોગવાઈ અથવા જવાબદારી હેઠળ અથવા કોઈપણ વૈધાનિક શક્તિનો ઉપયોગ કરીને ઘડવામાં આવી નથી.આ યોજના સરકારના ઠરાવના આધારે

ઘડવામાં આવી છે.આમ, આ યોજના પક્ષે વચ્ચે બંધનકર્તા કરાર છે.આ યોજના હેઠળ, કર્મચારીઓ તેમના પગારમાંથી ચોક્કસ રકમની કપાત માટે સંમત થાય છે જે વીમા માટે પ્રીમિયમમાં જમા કરવામાં આવશે અને સરકાર ચોક્કસ ઘટનાઓની ઘટના પર "વીમા રકમ" તરીકે ચોક્કસ રકમ ચૂકવવા માટે સંમત થાય છે.વીમા પ્રીમિયમની રકમ તે કર્મચારીના પગારમાંથી કાપવામાં આવે છે જેને યોજનામાં (યોજનાના સભ્ય તરીકે) દાખલ કરવામાં આવે છે.જે ક્ષણે કર્મચારીના પગારમાંથી પ્રીમિયમની રકમ કાપવામાં આવે છે અને તે યોજનામાં તેના નામે જમા થાય છે, તે ક્ષણે કર્મચારી યોજનામાં પ્રવેશ કરશે અને સભ્ય બનશે.જે ક્ષણે કર્મચારી સંમત થાય છે અને તેના પગારમાંથી પ્રીમિયમની રકમ કાપવા અને પ્રીમિયમની ચુકવણી માટે સંમત થાય છે અને તે પછી જ્યારે રકમ કાપવામાં આવે છે અને જમા કરવામાં આવે છે અથવા તેના નામ/ખાતામાં પ્રીમિયમની રકમમાં જમા કરવામાં આવે છે, ત્યારે કરાર અમલમાં આવે છે અને અસ્તિત્વમાં આવે છે.આમ, આવા કર્મચારી યોજનાના સભ્ય બને છે અને તેમને યોજનાના "સભ્ય" ગણવા જોઈએ.

૧૯.૨ વર્તમાન કેસમાં, તથ્યો અને સંબંધિત સામગ્રીએ સ્થાપિત કર્યું છે કે વીમા પ્રીમિયમ માટેની રકમ અરજદારના પતિના પગારમાંથી ૧૯૯૭ થી કાપવામાં આવી હતી અને વીમા પ્રીમિયમ માટેની આવી કપાત માર્ચ ૨૦૦૩ સુધી એટલે કે અરજદારના પતિના મૃત્યુ સુધી ચાલુ રહી હતી.

૧૯.૩ વચગાળાના સમયગાળા દરમિયાન, પ્રતિવાદીઓએ ક્યારેય દલીલ કરી ન હતી કે અરજદારનો પતિ યોજનાનો સભ્ય નથી અને/અથવા તે યોજનાનો સભ્ય બનવા માટે પાત્ર નથી.

૧૯.૪ તેવી જ રીતે, ઉપરોક્ત સમયગાળા દરમિયાન, પ્રતિવાદીએ ક્યારેય દલીલ કરી ન હતી કે ભૂલને કારણે અરજદારના પતિને યોજનાના સભ્ય તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા.

૧૯.૫ આવા આધાર પર, અરજદારના પતિનું સભ્યપદ ક્યારેય બંધ/સમાપ્ત કરવામાં આવ્યું ન હતું.

૧૯.૬ અરજદારના પતિ તેમના દુઃખદ અવસાન સુધી સભ્ય તરીકે ચાલુ રહ્યા.તેમના પગારમાંથી પ્રીમિયમની રકમની કપાત પણ તેમના દુઃખદ અવસાન સુધી ચાલુ રહી હતી.

૧૯.૭ આમ, આ કરાર અરજદારના પતિના મૃત્યુ સુધી જીવંત અને અમલમાં રહ્યો હતો.

૧૯.૮ અરજદારના પતિના પગારમાંથી વીમાની રકમની કપાત અને તેના પરિણામે વીમા પ્રીમિયમની ચુકવણી જે અરજદારના પતિના ખાતામાં જમા

કરવામાં આવી હતી તેના આધારે અને તેના કારણે, યોજનામાં સભ્યપદ અરજદારના પતિના મૃત્યુ સુધી ચાલુ રહ્યું.

૧૯.૯ અરજદારના પતિને યોજનામાં સભ્ય તરીકે દાખલ કર્યા પછી અને તેના પગારમાંથી નિયમિતપણે વીમાનું પ્રીમિયમ કાપીને અને યોજનામાં તેના ખાતામાં ઉપરોક્ત રકમ જમા કર્યા પછી, સરકાર ફરીને દાવો કરી શકતી નથી કે અરજદારનો પતિ યોજનાના સભ્ય બનવા માટે પાત્ર નથી.

૧૯.૧૦ અરજદારના પતિ અને સરકાર વચ્ચે બંધનકર્તા કરાર અસ્તિત્વમાં આવ્યો જ્યારે કર્મચારીએ તેના પગારમાંથી પ્રીમિયમની રકમ કાપવા માટે સંમતિ આપી અને તે પછી, સરકારે તેના પગારમાંથી વીમાનું પ્રીમિયમ કાપી નાખ્યું અને યોજનામાં તેના ખાતામાં રકમ જમા કરી.ઉપર જણાવ્યા મુજબ, આ બંધનકર્તા સમજૂતી જીવંત રહી હતી અને અરજદારના પતિના મૃત્યુ સુધી અમલમાં રહી હતી.

૧૯.૧૧ આમ, યોજનાના સભ્ય દ્વારા નિભાવવાની જરૂરી જવાબદારી અરજદારના પતિ દ્વારા ૧૯૯૭ થી માર્ચ ૨૦૦૩ સુધી સતત નિભાવવામાં આવી હતી અને કર્મચારી દ્વારા ઉપરોક્ત કામગીરી અથવા જવાબદારીનું પાલન સરકાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું.વાસ્તવમાં, યોજનાનો નિર્ણાયક અને રસપ્રદ ભાગ એ છે કે તે સરકાર જ હતી જેણે અરજદારના પતિના પગારમાંથી

પ્રીમિયમની રકમ કાપી હતી.

૧૯.૧૨ રાજ્ય સરકારનો પણ એવો કેસ નથી કે અરજદારના પતિએ કોઈ તથ્યોની ખોટી રજૂઆત કરી હોય અથવા છેતરપિંડી કરી હોય અથવા તેમણે ખોટી રજૂઆત કરીને યોજનાનું સભ્યપદ મેળવ્યું હોય અથવા તેઓ વીમા પ્રીમિયમ ચૂકવવા માટે લાયક ન હોવા છતાં, તેમણે ગુપ્ત રીતે અથવા ખોટી રજૂઆત કરીને અથવા છેતરપિંડી દ્વારા, તેમની તરફેણમાં અધિકાર બનાવવાના અભિપ્રેરણા સાથે પ્રીમિયમ ચૂકવવાનું ચાલુ રાખ્યું હોય.

૧૯.૧૩ જ્યારે કર્મચારી દ્વારા ખોટી રજૂઆત અથવા છેતરપિંડીનો કોઈ આરોપ નથી, ત્યારે સરકારને કરાર/કરાર હેઠળ તેની જવાબદારીમાંથી બહાર નીકળવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.

૨૦. અરજદારનો દાવો અને વીમા યોજનામાં તેના પતિના સભ્યપદની પણ વચન અને અવરોધના દ્રષ્ટિકોણથી તપાસ કરી શકાય છે.

૨૦.૧ વીમા યોજના શરૂ કરીને અને અરજદારના પતિને યોજનામાં સભ્ય તરીકે દાખલ કરીને (તેમના પગારમાંથી વીમાનું પ્રીમિયમ કાપીને અને યોજના હેઠળ તેમના ખાતામાં જમા કરીને), રાજ્ય સરકારે ચોક્કસ ઘટના બને ત્યારે ચોક્કસ

રકમ ચૂકવવાનું વચન આપ્યું હતું.

૨૦.૨ વચનના આધારે, અરજદારના પતિ સહિત તમામ કર્મચારીઓએ તેમની સ્થિતિ બદલી અને તેમના પગારમાંથી કપાત (વીમા પ્રીમિયમની રકમ) કરવાની મંજૂરી આપી.

૨૦.૩ બીજી બાજુ, સરકારે આ વચન આપ્યા પછી, આ વચનના આધારે, કર્મચારીઓના પગારમાંથી પ્રીમિયમની રકમ બાદ કરી અને અરજદારના પતિ સહિત કર્મચારીઓ પાસેથી પ્રીમિયમની રકમ સ્વીકારી.સરકારે આ યોજનામાં આટલી રકમ જમા કરવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું.

૨૦.૪ અરજદારના પતિ સહિત કર્મચારીઓના પગારમાંથી રકમ બાદ કરીને અને કર્મચારીઓના સંબંધિત ખાતામાં રકમ જમા કરીને, સરકાર યોજનામાં ઉલ્લેખિત ઘટનાઓ બને ત્યારે ચોક્કસ રકમ ચૂકવવા માટે બંધાયેલી હોય છે.

૨૦.૫ આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, સરકારને એવો દાવો કરવાથી રોકવામાં આવે છે કે ચોક્કસ કર્મચારીને યોજનાના સભ્ય તરીકે દાખલ કરી શકાયો ન હોત (અથવા તેને ભૂલથી યોજનામાં સભ્ય તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો).

૨૦.૬ જ્યારે સભ્યપદ ૬ વર્ષના સમયગાળા સુધી ચાલુ રાખવામાં આવે છે,

ખાસ કરીને કર્મચારીઓના મૃત્યુ સુધી, ત્યારે વચન અને અવરોધનો સિદ્ધાંત સરકાર સામે જોશે.

૨૦.૭ કોર્ટ સરકારને તેના વચનનો ભંગ કરવાની મંજૂરી આપી શકતી નથી.

૨૦.૮ વધુમાં, અગાઉ ઉલ્લેખ કર્યો છે તેમ, આ યોજના વૈધાનિક યોજના નથી.તે ન તો કોઈ વૈધાનિક જવાબદારીના નિર્વહનમાં ઘડવામાં આવે છે અને ન તો કોઈ કાયદા હેઠળ નિયમો ઘડવામાં આવે છે.તેથી સિદ્ધાંત અથવા ખ્યાલ કે વચન અને અવરોધનો સિદ્ધાંત વૈધાનિક કાર્યવાહી સામે ઉઠાવી શકાતો નથી તે વર્તમાન કેસમાં આકર્ષિત થશે નહીં અને લાગુ થશે નહીં.

૨૦.૯ આમ, સરકારને એવો દાવો કરવાથી રોકવામાં આવે છે કે અરજદારનો પતિ સભ્ય ન હોઈ શકે અને તેથી, તે વીમાની રકમ માટે હકદાર નથી.

૨૦.૧૦ પ્રતિવાદી રાજ્ય દ્વારા આવી દલીલ અથવા ઇનકાર એ વચનના ઉલ્લંઘન અને કરારના ઉલ્લંઘન સમાન છે અને આવા ઇનકારને વચન અને અવરોધના સિદ્ધાંત દ્વારા અસર થાય છે.

૨૧. આ ઉપરાંત, સરકારે પ્રીમિયમની રકમ સ્વીકારવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું અથવા અરજદારના પતિના પગારમાંથી રકમ કાપવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું અને વીમા

પ્રીમિયમમાં ઉપરોક્ત રકમ જમા કરવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું અને અરજદારના પતિના મૃત્યુ સુધી સિસ્ટમ અને વ્યવસ્થા ચાલુ રહી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, સંબંધિત/મૃત કર્મચારી (વર્તમાન કિસ્સામાં અરજદાર) ના વારસદારો/કાનૂની પ્રતિનિધિઓને વીમાની રકમ માટે કાયદેસર અપેક્ષાઓ હશે.

૨૧.૧ આ કાયદેસર અપેક્ષા યોજના હેઠળ સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલા વચન પર આધારિત છે અને તે એ હકીકત પર પણ આધારિત છે કે કર્મચારીનું સભ્યપદ (હાલના કિસ્સામાં અરજદારના પતિ) પ્રતિવાદી રાજ્ય દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું અને ઉક્ત સભ્યપદ કર્મચારીના મૃત્યુ સુધી ચાલુ રહ્યું હતું.

૨૧.૨ વર્તમાન કેસમાં, તે સુસંગત છે કે કોઈ પણ સમયે, સંબંધિત કર્મચારી (અરજદારના પતિ) ના મૃત્યુ સુધી તેના સભ્યપદ સામે કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો.કથિત ભૂલની અરજી પણ પ્રતિવાદી દ્વારા ક્યારેય ઉઠાવવામાં આવી ન હતી.પ્રીમિયમની રકમ નિયમિત રીતે કાપવામાં/ચૂકવવામાં આવતી હતી.

૨૧.૩ તેથી, કર્મચારી/તેના પરિવાર/કાયદેસરની અપેક્ષાઓના આધારે, અરજદાર દ્વારા મૃતક કર્મચારીના કાનૂની પ્રતિનિધિ તરીકે તેણીની ક્ષમતામાં ઉઠાવવામાં આવેલા દાવાને નકારી શકાય નહીં.

૨૨. પ્રતિવાદીનો વિવાદિત નિર્ણય અને વીમાની રકમ ચૂકવવાનો ઈનકાર પણ વિલંબ/વિલંબ અને સંમતિથી પ્રભાવિત થાય છે.

૨૨.૧ તે સુસંગત છે કે વર્તમાન કેસમાં ભૂલના આધારે પ્રતિવાદી દ્વારા ક્યારેય અરજી કરવામાં આવી ન હતી અને અરજદારના પતિ યોજનાના સભ્ય તરીકે ચાલુ રહ્યા હતા.

૨૨.૨ ૧૯૯૭ થી ૨૦૦૩ સુધી પ્રતિવાદીએ ક્યારેય આવી અરજી કરી ન હતી.

૨૨.૩ ૨૦૦૩માં અરજદારના પતિના મૃત્યુ પછી, અરજદારે વીમાની રકમ માટે દાવો કર્યો હતો.અરજદારને ઘણી વિનંતીઓ પછી કોઈ રકમ મળી ન હોવાથી, તેણીએ આખરે, ૧૮.૯.૨૦૦૩ તારીખનો એક પત્ર સંબોધ્યો હતો જેમાં તેણીએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે માસિક પ્રીમિયમની રકમ નિયમિતપણે તેના પતિના પગારમાંથી તેના દુઃખદ અવસાન સુધી કાપવામાં આવતી હતી.તેમણે એવી પણ વિનંતી કરી હતી કે મુખ્ય જિલ્લા તબીબી અધિકારીએ પણ ચૂકવણીની ભલામણ કરી હતી અને ચુકવણી પ્રાપ્ત ન થઈ હોવાથી તેમણે વિગતો પણ માંગી હતી.તે તબક્કે પણ, પ્રતિવાદીએ અરજદારને જાણ કરી ન હતી કે તેના પતિને સભ્યપદ માટે પાત્ર ગણવામાં આવતા નથી અને તેથી, પોલિસી/યોજના અનુસાર વીમાની રકમ ચૂકવી શકાતી નથી.તેના બદલે, અરજદારના પતિએ જે

કાર્યાલયમાં સેવા આપી હતી, સંબંધિત વિભાગ અને પગાર અને હિસાબ વિભાગ વચ્ચે પત્રવ્યવહારનું આદાનપ્રદાન લાંબા સમય સુધી સુનિશ્ચિત થયું હતું.કાર્યાલયે ૨૩.૯.૨૦૦૩,૩.૧૦.૨૦૦૩ અને ૨૯.૩.૨૦૦૪ પર કમિશનર, આરોગ્ય અને તબીબી સેવાઓ, મુખ્ય કર્મચારી અધિકારી, આરોગ્ય અને તબીબી સેવાઓ, જિલ્લા આરોગ્ય અધિકારી, વહીવટી અધિકારી, જિલ્લા પંચાયત, પગાર અને હિસાબ વિભાગ વગેરે દ્વારા ૨૩.૯.૨૦૦૩ ના પત્રો સહિત વિવિધ પત્રોનું આદાનપ્રદાન કર્યું હતું.૨૯.૩.૨૦૦૪ સુધી, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ઉપરોક્ત બહાનું અથવા દલીલ ક્યારેય ઉઠાવવામાં આવી ન હતી અને તે પ્રથમ વખત હતું કે ૨૯.૩.૨૦૦૪ ના સંદેશાવ્યવહારમાં, મુખ્ય કર્મચારી અધિકારી, આરોગ્ય અને તબીબી સેવાઓ અને શિક્ષણ વિભાગે ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે આ યોજના એડહોક ધોરણે રોકાયેલા કર્મચારીઓને આવરી લેતી નથી.આ આધાર પર, મુખ્ય કર્મચારી અધિકારીએ જિલ્લા વિકાસ અધિકારીને સૂચના આપી હતી કે ચુકવણી જાહેર ન થવી જોઈએ.ત્યાં સુધી, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા આવી દલીલ ક્યારેય ઉઠાવવામાં આવી ન હતી.તે તબક્કે, પ્રતિવાદી રાજ્યએ ભૂલના આધારે અરજી કરી હતી.

૨૨.૪ અરજદારના પતિને યોજનામાં સભ્ય તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા અને પ્રતિવાદીઓ દ્વારા તેમનું સભ્યપદ સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું અને લગભગ ૬ વર્ષ સુધી ચાલુ રાખવામાં આવ્યું હતું તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, ભૂલના આધારે અનુગામી વાંધાને પણ નુકસાન/વિલંબ અને/અથવા સંમતિ દ્વારા

અસર થાય છે.

૨૨.૫ જો ભૂલના આધારે પ્રતિવાદીની અરજી પર વિચાર કરવામાં આવે તો પણ આવી અરજી લીચ સાથે સંમતિથી પ્રભાવિત થશે.

૨૨.૬ જ્યારે પ્રતિવાદીએ પ્રીમિયમની રકમ સ્વીકારી/અરજદારના પતિના પગારમાંથી પ્રીમિયમની રકમ કાપી અને જ્યારે પ્રતિવાદીએ લગભગ ૬ વર્ષ એટલે કે અરજદારના પતિના મૃત્યુ સુધી આ વ્યવસ્થા ચાલુ રાખી, ત્યારે પ્રતિવાદી રાજ્ય અરજદારના પતિના સભ્યપદ માટે સંમત થયું.

૨૨.૭ તેથી હવે, અરજદારના પતિના મૃત્યુ પછી, પ્રતિવાદી ફરી શકે નહીં અને વીમાની રકમની ચુકવણીને નકારી શકે નહીં અને/અથવા પ્રતિવાદીએ અરજદારના પતિના સભ્યપદ માટે સંમતિ આપી હોય, તે હવે ફરી શકે નહીં અને દાવો કરી શકે કે તે કર્મચારી યોજનાના સભ્ય બનવા માટે પાત્ર નથી.

૨૩. એ જ આધાર પર, પ્રતિવાદીઓનો ઇનકાર વાજબી નથી કારણ કે પ્રતિવાદીઓ ઉઠાવી શકતા નથી અને ભૂલની અરજી એટલે કે કરારમાં પક્ષકાર રહેલા વ્યક્તિના મૃત્યુ પછી ભૂલથી કરાર કરવામાં આવ્યો હોવાની દલીલ કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.ભૂલના આધાર સહિત કોઈપણ આધાર પર કરાર/કરાર (અરજદારના પતિના જીવનકાળ દરમિયાન પ્રતિવાદીઓ દ્વારા)

કચારેય સમાપ્ત કરવામાં આવ્યો ન હતો.

૨૪. આ સંજોગોમાં, કરાર/કરાર જે જીવંત રહ્યો હતો અને પરિણામે કરારમાં પક્ષકાર રહેલા વ્યક્તિના જીવનકાળ દરમિયાન બંને પક્ષો માટે બંધનકર્તા રહ્યો હતો, તેને કર્મચારીના મૃત્યુ પછી અન્ય પક્ષ દ્વારા વિસર્જન અથવા નકારી શકાય નહીં અથવા તેનું ઉદ્ધંધન પણ કરી શકાય નહીં.ઉપરોક્ત આધાર પર પણ, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલો ઇનકાર અન્યાયી અને બિનટકાઉ છે.

૨૫. ઉપરોક્ત ચર્ચા પરથી એવું બહાર આવ્યું છે કે:

[(અ) જે ક્ષણે વીમા પ્રીમિયમની રકમ અરજદારના પતિના પગારમાંથી કાપવામાં આવી હતી અને તે યોજના ખાતામાં જમા કરવામાં આવી હતી અને જ્યારે અરજદારના પતિની સેવાની મુદત દરમિયાન એટલે કે ૧૯૯૭ થી માર્ચ ૨૦૦૩ સુધી પ્રેક્ટિસ ચાલુ રાખવામાં આવી હતી, ત્યારે અરજદારના પતિ અને પ્રતિવાદી અધિકારીઓ વચ્ચે કાનૂની, માન્ય અને બંધનકર્તા કરાર અસ્તિત્વમાં આવ્યો હતો અને ઉપરોક્ત કરાર જીવંત રહ્યો હતો અને તેના મૃત્યુ સુધી અસ્તિત્વમાં/કાર્યરત રહ્યો હતો.આ કરાર કચારેય સમાપ્ત અથવા બંધ અથવા બંધ કરવામાં આવ્યો ન હતો.કર્મચારીનું સભ્યપદ તેના જીવનકાળ દરમિયાન (તેના મૃત્યુ સુધી) કચારેય બંધ કરવામાં આવ્યું ન હતું.

[બી) ઉપરોક્ત યોજના કોઈ વૈધાનિક જોગવાઈ નથી અને/અથવા કોઈ કાયદાનો ઉપયોગ કરીને અથવા કાયદા હેઠળ આપવામાં આવેલી નિયમ બનાવવાની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવી નથી.તેથી, પ્રોમિસરી એસ્ટોપલનો સિદ્ધાંત કાયદા/વૈધાનિક જોગવાઈને લાગુ કરી શકાતો નથી અથવા તેની વિરુદ્ધ લાગુ કરી શકાતો નથી તે સિદ્ધાંત ઉપરોક્ત યોજનાના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદીઓને ઉપલબ્ધ રહેશે નહીં.

[સી] બીજી બાજુ, આ યોજના પક્ષકારો વચ્ચેના કરારની પ્રકૃતિ ધરાવે છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રતિવાદીઓ એ હકીકતથી બંધાયેલા છે કે કોઈ ચોક્કસ શ્રેણીમાં કાર્યરત વ્યક્તિ યોજના હેઠળ સભ્ય બનવા માટે પાત્ર નહીં હોય તેવી જોગવાઈને ધ્યાનમાં લીધા વિના, પ્રતિવાદીઓ નિયમિતપણે અને સતત અરજદારના પતિને યોજનાના સભ્ય તરીકે વર્તે છે અને તે મુજબ, પ્રતિવાદીઓ નિયમિતપણે અને સતત પ્રીમિયમ માટે રકમ કાપે છે અને જૂથ વીમા યોજનામાં ઉપરોક્ત રકમ જમા કરે છે અને તેથી, યોજના હેઠળની જોગવાઈઓ અનુસાર વીમા માટે રકમ ચૂકવવાનો ઇનકાર અન્યાયી છે અને તેને ટકાવી શકાતો નથી.

૨૬. તેથી, જ્યાં સુધી પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ગ્રાઉન્ડ ઇન્શ્યોરન્સ સ્કીમ હેઠળ ચુકવણી કરવાનો ઇનકાર કરવાનો નિર્ણય અન્યાયી અને બિનટકાઉ છે.

૨૭. ઉપરોક્ત ચર્ચા અને ઉપર ઉલ્લેખિત કારણોથી બહાર આવ્યું છે કે જ્યાં સુધી

જૂથ વીમા હેઠળ/તરફની રકમ માટેના દાવાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે ત્યાં સુધી પ્રતિવાદીઓ દ્વારા લેવામાં આવેલો નિર્ણય ટકાઉ નથી.તે હદ સુધી, પ્રતિવાદીનો ઇનકાર/નિર્ણય રદ થવાને પાત્ર છે અને આથી તેને અલગ રાખવામાં આવે છે.

૨૭.૧ તેથી, પ્રતિવાદીઓને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે તેઓ જૂથ વીમા યોજના હેઠળ મૃત કર્મચારીના પરિવાર/અરજદારને ચૂકવવામાં આવેલી રકમની ગણતરી કરે અને આ આદેશની પ્રમાણિત નકલ મળ્યાના છ અઠવાડિયાની અંદર મૃત કર્મચારી/અરજદારના પરિવારને તે ચૂકવશે.

ઉપરોક્ત અવલોકનો અને નિર્દેશ સાથે, વર્તમાન અરજીને આંશિક રીતે મંજૂરી આપવામાં આવી છે અને તે મુજબ તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.નિયમને ઉપરોક્ત હદ સુધી સંપૂર્ણ બનાવવામાં આવ્યો છે.

સહી/

(કે.એમ. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.